

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 17/09-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. januára 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. T. H., P., zastúpenej advokátom JUDr. M. H., Advokátska kancelária, K., vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práv zaručených čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva zaručeného čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a dôstojnosti človeka v súvislosti s aplikáciou biológie a medicíny – Dohovor o ľudských právach a biomedicíne rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Co 14/2007 z 21. februára 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. T. H. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. júla 2008 doručená sťažnosť Ing. T. H., P. (ďalej len „sťažovateľka“), v ktorej namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života zaručeného čl. 8 dohovoru a práva na informácie

o zdravotnom stave zaručeného čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a dôstojnosti človeka v súvislosti s aplikáciou biológie a medicíny – Dohovor o ľudských právach a biomedicíne (ďalej len „dohovor o ľudských právach a biomedicíne“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) vydaným 21. februára 2008 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 14/2007.

Z predloženej sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v konaní vedenom Okresným súdom Košice I (ďalej len „okresný súd“) *„domáhala nahliadnuť do podkladov súvisiacich s vypracovaním znaleckého posudku č. 6/2005, práva vyhotoviť si fotokópie ňou a jej maloletým synom absolvovaných testov, ktoré boli vypracované v súvislosti so znaleckým posudkom a ktoré boli uvádzané v znaleckom posudku“*. Taktiež sa domáhala *„práva vyhotoviť si fotokópie podkladov súvisiacich so správou psychologičky zo dňa 7. 10. 2005, tzn. testov, kresieb, výpovedí dieťaťa a pod. Sťažovateľka sa tiež domáhala odpovedí na svoje otázky od súdnej znalkyne ..., ktoré jej aj napriek jej viacerým žiadostiam neboli poskytnuté ...“*. Znalecké dokazovanie prebiehalo v súvislosti s iným konaním Okresného súdu Prešov (sp. zn. 9 C 33/2002) o rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode manželstva k maloletému synovi.

Okresný súd rozsudkom č. k. 37 C 85/2006-67 z 10. novembra 2006 návrh sťažovateľky zamietol. Vychádzal zo záveru, že činnosť znalkyne sa riadila *„ustanoveniami § 127 O. s. p. a zák. č. 372/2004 Z. z., ktorý upravuje podmienky výkonu znaleckej činnosti“*. Okresný súd dospel ku skutkovému záveru, že znalkyňa (ďalej aj „žalovaná“) *„nikdy nemala a ani nemá vydanú licenciu na poskytovanie všeobecnej zdravotnej starostlivosti a vo vzťahu k maloletému nemala postavenie poskytovateľa zdravotnej starostlivosti a z tohto dôvodu jej nevznikla povinnosť viesť zdravotnú dokumentáciu maloletého“*. Napokon okresný súd dôvodil, že *„žalovaná ako znalkyňa je povinná zachovať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedela pri výkone alebo v súvislosti s výkonom činnosti, ak nie je zbavená tejto povinnosti zadávateľom. Ak žalobkyňa nesúhlasila so závermi znaleckého posudku vypracovaného žalovanou, mohla navrhnúť preskúmať znalecký posudok iným znalcom, resp. inou inštitúciou.“*

Rozsudok okresného súdu napadla sťažovateľka odvolaním. Ako odvolacie dôvody označila nesprávne skutkové zistenia na základe vykonaného dokazovania a nesprávne právne posúdenie veci okresným súdom.

V prvom rade uviedla, že žalovaná vo vzťahu k ňou vypracovanému posudku vystupovala „ako ustanovený znalec“ a „vo vzťahu ku správe zo 7.10.2005 iba ako klinický psychológ“. Zdôraznila, že žalovaná vykonáva prax klinického psychológa podľa zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti“). Z toho sťažovateľka vyvodila, že na žalovanú sa vzťahuje zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zdravotnej starostlivosti“). S poukazom na ustanovenie § 127 ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) používajúce pojem „lekárske vyšetrenie“ sťažovateľka vyvodila, že „medzi ňou a žalovanou ako znalkyňou v dôsledku vykonávania jej činnosti (lekárskeho vyšetrenia), vznikol obdobný vzťah, aký vzniká medzi lekárom a pacientom“. Následne uviedla, že „bez ohľadu na skutočnosť, či to právne predpisy výslovne upravujú alebo nie, neexistuje právna úprava, ktorá by jej zakázala nahliadnuť do podkladov znalca, na základe ktorých bol vyhotovený znalecký posudok a rovnako tu nie je právna úprava, ktorá by žalovanej – znalcovi, znemožňovala tieto podklady žalovanej (správne malo byť zrejme žalobkyni, pozn.) ako subjektu znaleckého posudzovania, ukázať. Absolútne neobstoja ani tvrdenia, že žalovaná nevedla žiadnu zdravotnú dokumentáciu, pretože sama v konaní priznala, že všeobecne nejaké podklady na vypracovanie znaleckého posudku reálne existujú.“

Podľa tvrdenia sťažovateľky obsiahnutého v odvolaní podanom proti prvostupňovému rozsudku tiež „neobstoja tvrdenia, že by sprístupnením týchto podkladov žalovanou bolo porušené ustanovenie o povinnosti zachovať mlčanlivosť v zmysle § 13 zák. o znalcoch. Účelom tohto ustanovenia je ochrana údajov, s ktorými narábal znalec, ale jedná sa o ich ochranu pred tretími (cudzími) osobami a inými

subjektami. ... žalobkyňa však v tomto prípade nie je žiadnou treťou osobou. V súvislosti so znaleckým dokazovaním vystupovala v dvoch pozíciách, čiastočne ako subjektu posudzovania (matka) a súčasne aj ako zákonný zástupca hlavného posudzovaného subjektu (maloletého syna). ... Je biologickou matkou maloletého a jej práva vo vzťahu k nemu ..., neboli žiadnym rozhodnutím súdu obmedzené a ani týchto práv nebola pozbavená. Preto má ako jeden z rodičov, a teda jeden zo zákonných zástupcov, právo na informácie, ktoré sa týkajú jeho života. ... Každý, kto disponuje takýmito informáciami má povinnosť ich rodičovi ... oznámiť. ... Tým, že žalobkyňa (správne malo byť zrejme žalovaná, pozn.) jej odmietla poskytnúť potrebné odpovede na jej otázky a tým, že jej neumožnila nahliadnúť do podkladov, ktoré sa jej bezprostredne týkajú a ktoré sa týkajú aj jej syna, jej znemožnila realizovať právo vyjadriť sa k dôkazu, ktorý bol vykonaný v súdnom konaní. ... problémom v skutočnosti podľa nej je, že časť testov, u ktorých žalovaná tvrdí, že boli vykonané, reálne vykonané neboli a umožnenie nahliadnutia by to odhalilo.“.

Sťažovateľka poukázala na súvislosť so zákonom o zdravotnej starostlivosti, pretože „práve v tomto zákone sa upravuje otázka možnosti nahliadať do dokumentácie, ktorá súvisí so subjektom vyšetrovania, resp. posudzovania. Subjektom v tomto prípade bola sama, ale aj jej maloletý syn vo vzťahu ku ktorému vystupovala ako zákonná zástupkyňa, preto by sa mali ustanovenia zákona o zdravotnej starostlivosti použiť analogicky. Účel je totiž ten istý, snaha byť informovaný o svojej osobe, o svojom stave, o svojom dieťati. Neobstojí preto ani argumentácia, že by poskytnutím týchto informácií mali byť porušené práva tretích osôb, pretože v tomto vzťahu žiadne tretie osoby okrem otca nevystupovali a ona nežiadala nahliadnúť do podkladov, ktoré by sa týkali otca.“.

Aj podľa zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane osobných údajov“) má sťažovateľka „právo na informácie o stave spracúvania svojich osobných údajov v informačnom systéme, ako aj právo vo všeobecne zrozumiteľnej forme na odpis jej osobných údajov, ktoré sú predmetom spracúvania“, pretože je toho názoru, že ona – sťažovateľka „je dotknutou osobou a žalovaná je prevádzkovateľom“.

Krajský súd o podanom odvolaní sťažovateľky rozhodol rozsudkom č. k. 2 Co 14/2007-106 z 21. februára 2008 tak, že prvostupňový rozsudok potvrdil.

V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd v prvom rade poukázal na relevantné ustanovenia jednotlivých do úvahy prichádzajúcich právnych predpisov, a to hlavne na § 16 ods. 1 zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o znalcoch“), podľa ktorého úkonmi znaleckej činnosti sú najmä znalecký posudok a jeho doplnok, odborné stanovisko alebo potvrdenie, odborné vyjadrenie a vysvetlenie, a na § 2 ods. 1 zákona o zdravotnej starostlivosti. Z nich vyvodil, že *„žalovaná tým, že bola ustanovená súdom v konaní ako znalkyňa a vo veci podala znalecký posudok a správu, vykonávala znaleckú činnosť na základe zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch ... Uvedenou znaleckou činnosťou neposkytovala žalobkyni, ani jej maloletému synovi zdravotnú starostlivosť, nevznikla jej preto povinnosť viesť zdravotnú dokumentáciu určenú v § 19 ods. 3 zák. č. 576/2004 Z. z. ...“*. Sťažovateľke nevzniklo právo nahliadať do podkladov slúžiacich na vypracovanie znaleckého posudku ani podľa zákona o znalcoch, *„lebo z tohto zákona nevyplýva povinnosť pre znalca umožniť inému, než zadávateľovi nahliadať do podkladov, na základe ktorých boli vykonané úkony znaleckej činnosti, preto žalovateľnosť takejto povinnosti (zaviazať znalca spôsobom, ktorý nie je upravený v zákone) je neprípustná“*. Krajský súd uviedol, že pracovná činnosť žalovanej *„smerujúca k posúdeniu skutočností, na ktoré treba odborné znalosti nemala za cieľ predĺžiť život alebo zvýšiť kvalitu života žalobkyne aj maloletého syna“*.

Znalec je podľa názoru krajského súdu *„pri podávaní znaleckého posudku v právnom vzťahu s tým, kto nariadil znalecké dokazovanie, teda zadávateľom ...“*. V súvislosti s tým krajský súd poukázal na procesné práva účastníka súdneho konania smerujúce k ovplyvneniu výsledku dokazovania znaleckým posudkom (§ 123 OSP).

Krajský súd hodnotil ako nesprávny právny záver okresného súdu, že žalovaná nebola poskytovateľkou zdravotnej starostlivosti, lebo *„vykonáva v zmysle § 10 zák. č. 578/2004 Z. z. ... prax ako klinický psychológ. Toto nesprávne skutkové zistenie však nemá za následok nesprávnosť rozhodnutia vo veci samej.“*

Za nedôvodné krajský súd označil aj tvrdenie sťažovateľky, že odmietnutím nahliadnutia do podkladov na spracovanie znaleckého posudku a správy a odmietnutím poskytnutia odpovedí na jej otázky žalovanou, bolo upreté právo vyjadriť sa k dôkazu. *„Právo vyjadriť sa k dôkazu môže byť odňaté len v konaní, v ktorom bol dôkaz predložený ... a navyše toto právo, ako vyplýva z povahy veci, môže byť odňaté len súdom a nie druhým účastníkom konania, resp. znalcom.“* Sťažovateľke nebolo znemožnené vyjadriť sa k znaleckému posudku ako k vykonávanému dôkazu, pretože *„dokazovanie sa vykonáva za účasti účastníkov konania“*, a *„žalobkyňa netvrdila, že jej zo strany súdu nebolo umožnené vyjadriť sa k znaleckému posudku a k písomnej správe“*.

Napokon krajský súd uviedol, že *„žalovaná tým, že vypracovala znalecký posudok a podala správu vo vzťahu k žalobkyňi, nie je prevádzkovateľom v zmysle ust. § 4 ods. 2 zák. č. 428/2002 Z. z., lebo nespracúva jej osobné údaje, preto nemá povinnosti prevádzkovateľa upravené v uvedenom zákone“*.

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľka v zásade zopakovala argumenty z odvolania podaného proti prvostupňovému súdnemu rozhodnutiu. Predovšetkým podľa nej pri *„vypracovávaní správy zo dňa 7. 10. 2005 vystupovala žalovaná ako klinický psychológ a nie ako znalec, preto sa na ňu zákon o zdravotnej starostlivosti vzťahuje“*. Je toho názoru, že medzi žalovanou a *„subjektami posudzovania ... vznikol obdobný vzťah, aký vzniká medzi lekárom a pacientom“*. S poukazom na ustanovenia zákona o zdravotnej starostlivosti a zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti uviedla, že *„sa na žalovanú ako klinického psychológa zákon o zdravotnej starostlivosti vzťahuje, aj keď nepriamo. Žalovaná je predovšetkým psychológom, ktorý okrem toho ‚ad hoc‘ v určitých prípadoch pôsobí aj ako znalec.“*

Sťažovateľka tvrdí, že závery sporného *„znaleckého posudku žalovanej boli v rozpore s predchádzajúcimi dvoma znaleckými posudkami. Sťažovateľka sa preto už v konaní 9C 33/2002 domáhala preskúmania znaleckého posudku č. 6/2005 žalovanej, čo jej nebolo umožnené. Nakoniec tento súdny spor prehrala ...“*.

Podľa sťažovateľky „*má opodstatnený záujem, aby mohla nahliadnúť do podkladov na znalecký posudok, ktoré má v držbe žalovaná, pretože má za to, že tento posudok nebol vypracovaný v súlade s platnou právnou úpravou. Záver, ku ktorému dospela žalovaná nezodpovedá ... vykonanému znaleckému dokazovaniu*“. Svoje pochybnosti sťažovateľka zdôvodnila tým, že „*po skončení súdneho konania u iných psychológov zisťovala, ako vyzerajú testy, ktoré údajne mala absolvovať. Z informácií, ktoré jej boli poskytnuté vyplynulo, že sťažovateľka žiadne takéto testy neabsolvovala a žalovaná ich nezrealizovala, aj keď to v znaleckom posudku uvádzala.*“.

Sťažovateľka je toho názoru, že skutočnosť, že zákon o znalcoch výslovne neformuluje výnimku z povinnosti mlčanlivosti znalca v prospech osoby, ktorá je subjektom znaleckého skúmania (a v prospech zákonného zástupcu takej osoby), „*nemôže byť na jej ťarchu. Znamenalo by to popretie jej práv v celom rozsahu.*“. Preto „*zamietnutie žaloby, ktorým sa ktokoľvek domáha nahliadnutia do podkladov, ktoré slúžia na vypracovanie znaleckého posudku ... z dôvodu, že to zákon neupravuje a preto znalec nemá povinnosť tieto podklady sprístupňovať, znamená úplné popretie práv garantovaných ústavou ako aj európskymi dohovormi*“. Sťažovateľka tvrdí, že „*zamietnutie žalôb v takýchto prípadoch by viedlo k tomu, že by znalecké posudky neboli vôbec preskúmateľné, najmä nie účastníkmi súdnych konaní alebo inými posudzovanými subjektami*“.

Sťažovateľka tiež trvá na tom, že «*má právo na poskytnutie informácií o svojej osobe od žalovanej aj v zmysle zákona č. 428/2002 Z.z. o ochrane osobných údajov ... Sťažovateľka je určite v zmysle zákona „dotknutou osobou“ a žalovaná je „prevádzkovateľom*“». Je totiž zrejmé, že „*žalovaná či už ako znalec alebo psychológ pracovala s údajmi, ktoré tvoria osobné údaje žalovanej ...*“.

V závere sťažnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„*Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 21. 2. 2008, sp. zn. 2 Co 14/2007 porušil právo sťažovateľky domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv*

a slobôd. Rovnako boli uvedeným rozhodnutím porušené práva zaručené v čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a v čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a biomedicíne.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Košiciach, č. k. 2 Co 14/2007 zo dňa 21. 2. 2008.

Krajský súd v Košiciach je povinný nahradiť sťažovateľke trovy konania vo výške 6.732,- Sk do 15 dní od právoplatnosti nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľky.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru a práva podľa čl. 10 dohovoru o ľudských právach a biomedicíne.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

Podľa čl. 10 dohovoru o ľudských právach a biomedicíne

(1) Každý má právo, aby sa rešpektoval jeho súkromný život v súvislosti s informáciami o jeho zdraví.

(2) Každý má právo na všetky informácie týkajúce sa jeho zdravotného stavu. Pranie jednotlivca nebyť o ňom informovaný sa dodrží.

(3) Vo výnimočných prípadoch možno v záujme pacienta zákonom obmedziť práva pacienta uvedené v odseku 2.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu

pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Prvou námietkou sťažovateľky smerujúcou voči napadnutému rozhodnutiu krajského súdu bolo jej tvrdenie, že žalovaná pri vypracovaní správy zo 7. októbra 2005 pôsobila ako poskytovateľka zdravotnej starostlivosti, a nie ako znalkyňa podľa zákona o znalcoch. Takéto právne posúdenie následne malo sťažovateľke umožniť realizáciu práva na prístup k podkladom slúžiacim na vypracovanie uvedenej správy, ktoré podľa nej tvoria zdravotnú dokumentáciu podľa zákona o zdravotnej starostlivosti.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu ústavný súd zistil, že tento citoval ustanovenie § 16 ods. 1 zákona o znalcoch, podľa ktorého úkonmi znaleckej činnosti sú najmä znalecký posudok a jeho doplnok, odborné stanovisko alebo potvrdenie, odborné vyjadrenie a vysvetlenie. Z tohto ustanovenia krajský súd berúc do úvahy skutkové okolnosti prípadu vyvodil, že žalovaná pri podávaní znaleckého posudku i správy zo 7. októbra 2005 „vykonávala znaleckú činnosť na základe zákona č. 382/2004 Z. z. ... Uvedenou znaleckou činnosťou neposkytovala žalobkyni, ale ani jej maloletému synovi zdravotnú starostlivosť, nevznikla jej preto povinnosť viesť zdravotnú dokumentáciu ...“.

Podľa názoru ústavného súdu takýto právny záver krajského súdu nie je arbitrárny ani zjavne neodôvodnený, a to predovšetkým s ohľadom na účel znaleckej činnosti na jednej strane a účel poskytovania zdravotnej starostlivosti na strane druhej. Účel činnosti žalovanej krajský súd správne identifikoval, keď uviedol, že táto činnosť „nemala za cieľ predĺžiť život alebo zvýšiť kvalitu života žalobkyne aj maloletého syna“. Ústavný súd k tomu dodáva, že účelom znaleckej činnosti je objasnenie skutkových okolností prerokúvaného prípadu na základe odborných znalostí, ktorými konajúci súd nedisponuje. Žalovaná ako klinický psychológ tak síce pri výkone znaleckej činnosti realizovala úkony a vyšetrenia typické aj pre poskytovanie zdravotnej starostlivosti, účel týchto úkonov a vyšetrení sa však odlišoval od účelu vymedzeného v § 2 ods. 1 zákona o zdravotnej starostlivosti. Preto podklady slúžiace na vypracovanie znaleckého posudku i spornej správy nemožno kvalifikovať ako zdravotnú dokumentáciu podľa § 2 ods. 6 zákona o zdravotnej starostlivosti a vo väzbe na tento záver nemožno vyvodiť právo sťažovateľky nahliadnuť do predmetných podkladov.

Porušenie svojich označených práv ďalej sťažovateľka videla v aplikácii povinnosti mlčanlivosti znalca aj voči nej ako subjektu znaleckého skúmania. Skutočnosť, že zákon o znalcoch výslovne neformuluje výnimku z povinnosti mlčanlivosti znalca v prospech osoby, ktorá je subjektom znaleckého skúmania, „nemôže byť na jej ťarchu. Znamenalo by to popretie jej práv v celom rozsahu.“

Krajský súd v tejto súvislosti uviedol, že „znalec je pri podávaní znaleckého posudku v právnom vzťahu s tým, kto nariadil znalecké dokazovanie, teda zadávateľom“. Tento názor má podľa ústavného súdu zásadný význam pre odpoveď na sťažovateľkinu námietku. Osoba dožadujúca sa prístupu k informáciám o skutočnostiach, o ktorých sa znalec dozvedel pri výkone znaleckej činnosti alebo v súvislosti s ňou, nemusí byť v konkrétnom prípade jediným subjektom znaleckého skúmania. Ako subjekty znaleckého skúmania môžu vystupovať aj iné osoby. V takom prípade by sprístupnenie uvedených informácií mohlo neprípustne zasiahnuť do práv a oprávnených záujmov iných subjektov. Preto je potrebné ustanovenie § 13 zákona o znalcoch vykladať striktne doslovne.

V prospech takého výkladu nasvedčuje aj skutočnosť, že účel, ktorý sťažovateľka dožadovaním sa nahliadnutia do podkladov znalkyne sledovala, umožňuje dosiahnuť právna úprava zákona o znalcoch i procesné práva účastníka konania pri vykonávaní znaleckého posudku ako dôkazu. V prvom rade tu treba poukázať na § 17 ods. 3 písm. e) zákona o znalcoch, podľa ktorého písomné vyhotovenie znaleckého posudku musí obsahovať aj prílohy potrebné na zabezpečenie preskúmateľnosti znaleckého posudku. Podľa § 17 ods. 6 piatej vety tohto zákona celková skladba znaleckého posudku musí umožniť preskúmať jeho obsah a overiť odôvodnenosť postupov. Citované právne normy sú nástrojom kontrolovateľnosti záverov znalca vyjadrených v znaleckom posudku a zároveň odpoveďou na výhradu sťažovateľky, že *„znalec by si tak mohol v posudku uviesť čokoľvek a nemusel by svoje tvrdenia preukázateľne podložiť“*.

Napokon ústavný súd uvádza, že preskúmateľnosť znaleckého posudku nie je daná len normatívnou úpravou zákona o znalcoch, ale aj procesnými právami účastníka konania garantovanými mu ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku. V konaní Okresného súdu Prešov mala sťažovateľka právo vyjadriť sa k znaleckému posudku (§ 123 OSP) i právo navrhnúť preskúmanie znaleckého posudku iným znalcom (§ 127 ods. 2 OSP). Tieto práva mohla sťažovateľka využiť na spochybnenie záverov znalca vyjadrené v znaleckom posudku i na spochybnenie obsahu posudku. Argument sťažovateľky, že výhrady proti znaleckému posudku nemohla v konaní Okresného súdu Prešov uplatniť, lebo až *„po skončení súdneho konania u iných psychologov zisťovala, ako vyzerajú testy, ktoré mala údajne absolvovať“*, nezakladá dôvodnosť jej námietky porušenia označených základných práv krajským súdom, ak tento nepriznal výnimku z povinnosti mlčanlivosti jej ako subjektu znaleckého skúmania.

Ústavný súd považoval za potrebné vysporiadať sa aj s tvrdením sťažovateľky, že jej právo na prístup k podkladom slúžiacim na vypracovanie znaleckého posudku a správy z októbra 2005 malo byť posúdené ako právo dotknutej osoby na prístup k osobným údajom spracúvaným prevádzkovateľom podľa zákona o ochrane osobných údajov.

Právny názor krajského súdu, že vypracovaním znaleckého posudku a podaním správy žalovanou táto *„nie je prevádzkovateľom v zmysle ust. § 4 ods. 2 zák. č. 428/2002*

Z. z., lebo nespracúva jej osobné údaje, preto nemá povinnosti prevádzkovateľa upravené v uvedenom zákone“, je názorom všeobecného súdu, ktorý ústavný súd podľa svojej stabilizovanej judikatúry nie je oprávnený preskúmať s výnimkou prípadu jeho arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti spôsobujúcej zároveň porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06). Prípadná požiadavka viac zdôvodniť tento záver kladená na krajský súd je podľa názoru ústavného súdu eliminovaná spôsobom ochrany práv dotknutej osoby regulovanej v zákone o ochrane osobných údajov. Poskytovanie tejto ochrany je v prvom rade vyhradené Úradu na ochranu osobných údajov v rámci konania o uložení opatrení na nápravu zakotvených v tretej časti zákona o ochrane osobných údajov. Až v prípade, ak s uloženým opatrením nie je dotknutá osoba spokojná, môže iniciovať súdne preskúmanie rozhodnutia Úradu na ochranu osobných údajov, aj to však v rámci správneho súdnictva, nie na základe návrhu na začatie občianskeho súdneho konania. Preto, aj keby krajský súd posúdil vzťah sťažovateľky a žalovanej ako spadajúci pod režim zákona o ochrane osobných údajov, nedisponoval by právomocou rozhodovať podľa tohto zákona, a tak poskytnúť právam sťažovateľky potrebnú ochranu. Aj požiadavku sťažovateľky posúdiť jej právo na nahliadnutie do podkladov slúžiacich na vypracovanie znaleckého posudku a spornej správy podľa zákona o ochrane osobných údajov ústavný súd neposúdil ako dôvodnú.

Ústavný súd tak uzatvára, že nezistil skutočnosti, ktoré by signalizovali možnosť konštatovať po prijatí predloženej sťažnosti na ďalšie konanie porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. K rovnakému záveru dospel ústavný súd, aj pokiaľ ide o namietané porušenie práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to vzhľadom na obsahovú príbuznosť základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, a preto sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

K tvrdenému porušeniu práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života zaručeného čl. 8 dohovoru ústavný súd zdôrazňuje, že v intenciách judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa pri zásahoch do práva na súkromie predovšetkým skúma, či daný skutkový stav možno *ratione materiae* považovať za súčasť práva na súkromie. Po kladnej odpovedi na túto otázku treba skúmať, či zásah bol legálny. V ďalšom sa potom skúma,

či bol zásah legitímny a napokon, či bol proporcionálny. Ak sa dospeje k negatívnej odpovedi pri niektorej z týchto otázok, ďalej sa už v skúmaní problematiky nepokračuje.

Legalita zásahu do práva na súkromie znamená, že štát môže do práva na súkromie zasiahnuť iba na základe zákona. Preto v rámci legality zásahu sa skúma, či k nemu došlo v súlade s platnými právnymi predpismi. S poukazom na časť odôvodnenia tohto uznesenia týkajúcu sa tvrdeného porušenia základného práva na súdnu ochranu ústavný súd dospel k záveru, že postup konajúcich všeobecných súdov nebol v rozpore so zákonom, preto by v rámci meritórneho prerokovania sťažovateľkinej sťažnosti nebolo možné konštatovať porušenie práva sťažovateľky na rešpektovanie jej súkromného a rodinného života.

Sťažovateľkou tvrdené porušenie práva na informácie o zdravotnom stave zaručeného čl. 10 dohovoru o ľudských právach a biomedicíne nie je v predloženej sťažnosti (petite) špecifikované, ale ani osobitne odôvodnené, preto ústavný súd opätovne s poukazom na odôvodnenie tohto uznesenia zaoberajúce sa prípadným porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu uvádza, že nezistil žiadne skutočnosti svedčiace v prospech možnosti zistiť v rámci prerokovania sťažnosti po jej prijatí na ďalšie konanie porušenie práva sťažovateľky na prístup k informáciám o jej zdravotnom stave na úrovni normatívnej regulácie tohto práva v právnom poriadku Slovenskej republiky.

Vzhľadom na už uvedené ústavný súd posúdil sťažnosť sťažovateľky ako celok tak, že je zjavne neopodstatnená, preto ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol a ďalšími požiadavkami formulovanými v jej petite sa už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. januára 2009